

'DEZE CRIMINELE FAMILIE MAAKTE HIER DE DIENST UIT'

Vrouwen die na vier uur 's middags de straat niet meer op durfden vanwege de criminaliteit in de wijk, leerkrachten die angstig waren voor kinderen uit een bepaalde familie en politie die alleen met meerdere auto's tegelijk de wijk in kwam. De realiteit van het Zweedse Noordoost-Gothenburg in 2015. 'Dit kon zo niet langer', vertelt politiechef Ulf Merlander.

TEKST JESSICA MAAS BEELD BAS LOSEKOOT

Politiechef Ulf Merlander windt er geen doekjes om. Niemand durfde aangifte te doen tegen deze familie. Uit angst voor represailles. Niet gek. Een 20-jarige jongen die tegen hen zou getuigen werd op klaarlichte dag op een plein in Gothenburg neergeschoten. 'Het gebied was niet meer leefbaar, we hadden dit ook niet eerder meegemaakt. Deze familie werd aangestuurd door de oudere leiders en hun zonen. In totaal bleken er maar liefst veertig familieleden bij ons en de gerechtelijke instanties bekend.' Er kwam een grote politieactie. De politiechef heeft dit ook aangekondigd bij de leider van de clan. 'We hebben hem duidelijk gemaakt dat we dit gedrag niet accepteren en wat de consequenties zouden zijn wanneer ze niet zouden stoppen met alle criminele activiteiten.'

In dit project werd ook nauw samengewerkt met de woningcorporaties en de gemeente. Leden van de familie kregen te horen dat zij uit huis zouden worden gezet als ze hun criminele zaken niet zouden staken. 'Wanneer deze familieleden te dicht bij elkaar wonen in een wijk, dan geeft hen dat te veel macht in de wijk.' De woningcorporaties gingen ook werken volgens de zogeheten 'broken window-theorie', legt Merlander uit. 'Dat betekent dat een gebroken raam of iets anders wat kapot is, dezelfde dag nog wordt gerepareerd. Op deze manier wordt verloedering tegengegaan en de buurtbewoners zien dat de instanties oog hebben voor de wijk.'

Waar: Zweden

Wat: Het Tickan-initiatief en het fasemodel

Doel: De veiligheid terugbrengen in Noordoost-Gothenburg en de macht van een crimineel familienetwerk afbreken.

Hoe? Door invoering van het driefasen model.

Fase 1: gericht op repressie en lik-op-stukbeleid en verhoogde politieaanwezigheid in de wijk.

Fase 2: preventie en dialoog met de wijk staat centraal.

Fase 3: gericht op afschrikking van de criminele leden van het familienetwerk. In samenwerking met andere partijen in de wijk.

Met wie? De lokale politie, later in samenwerking met allerlei organisaties in de wijk.

Resultaat? De macht van het criminele familienetwerk is gebroken, de leden hebben zich verspreid. Het veiligheidsgevoel van de bewoners van Noordoost-Gothenburg is verbeterd, evenals het vertrouwen in de politie.

Bang om in te grijpen Door de nauwere samenwerking met de politie durfden sociale diensten en kinderbescherming ook in te grijpen bij deze families. 'Professionals die meewerkten aan de uithuisplaatsing werden vaak geïntimideerd en bedreigd. Wat de professionals een veiliger gevoel gaf, was het feit dat de politie met woorden en daden heeft aangetoond dat ze de professionals altijd blijven steunen in het project.'

'Het is daarom heel belangrijk om met families in gesprek te blijven. Er is nu echt sprake van een heldere relatie met het netwerk. Elke stap die we nemen, leggen we nu ook aan de familie uit. Met duidelijke grenzen.'

'Wanneer deze familieleden te dicht bij elkaar wonen, geeft hen dat te veel macht'

Druk opvoeren Op deze manier werd de druk op de familie steeds verder opgevoerd. De familieleden begonnen te verhuizen, waardoor hun macht in de wijk afbrokkelde. 'De politie was weer zichtbaar aanwezig in de wijk. Dat is een belangrijke succesfactor geweest. Het overgrote deel van de tijd waren de agenten in uniform op straat, om te laten zien wie de baas was. Agenten zijn zich meer gaan focussen op delicten die veel impact hebben op burgers.'

Een andere opvallende stap in het project is dat de politiechef in de rechtbank de leden van het netwerk heeft genoemd en het netwerk heeft beschreven. 'In Zweden bestaat een wet dat deelname aan een criminele organisatie leidt tot hogere straffen. Met als gevolg dat andere criminelen niet meer wilden samenwerken met deze clan, waar de politie zo bovenop zat. Dat zou 'bad for business' zijn.'

Agenten – die in het begin nogal sceptisch tegenover de nieuwe aanpak stonden – zagen volgens de politiechef al snel de meerwaarde. 'Ze kampten met grote werkdruk, maar merkten al snel dat door de verhoogde zichtbaarheid op straat het aantal criminele delicten in de wijk afnam. Maar dit alles gebeurt niet in een paar weken, deze aanpak vraagt om lange adem.' ♦